

Sámekonferánsa Murmánskkas 1996 - julggáštus

Murmánskii 15. - 18.10.1996 čoahkkanan Sámiid 16. konfereansa, mii ovddasta sámiid váldoserviid Ruoššas, Suomas, Ruoŋas ja Norggas;

mii álggos čujuha ovdal dohkkehuvvon prográmmaide, earenoamážit Sámepolitihkálaš prográmmii, mii dohkkehuvvui Sámiid 12. konfereanssas Åres Ruoŋa bealde 1986, mas daddjo, ahte sámit lea oktasaš čearda, eaige riikkaid rájit galgga rihkkut min čeardda oktavuođa, ja ahte sámi álbmogis lea vuoigatvuohta iešstivrejupmái,

mii muittuha daid mearrádusain, mat leat olmmošvuoigatvuođaid oppamáilmmálaš julggáštusas. Riikkaidgaskasaš konvenšuvnnas ekonomalaš ja sosiálalaš vuoigatvuođain, Riikkaidgaskasaš konvenšuvnnas stáhta ássiid ja politihkálaš vuoigatvuođain, ILO konvenšuvnnas nr 169 iehčanas riikkaid álgoálbmogiin ja čearddalaš álbmogiin, ja riikkaidgaskasaš soahpamušain mat eastadit vealaheami,

mii muittuha Rio-julggáštusa prinsihpa 22 ja Agenda 21 logu 26, main álgoálbmogiid sajádat ja oassálastin riikkaid, guovlluid ja máilmeviidosaš birasbarggus máinnašuvvojit,

mii čujuha ON:a váldočoahkkima mearrádussii 48/163, dohkkehuvvon 21.12.1993, mas váldočoahkkin julggášta Máilmmi álgoálbmogiid riikkaidgaskasaš logijagi álgima, mii vuhtii váldá julggáštusa Arktalaš Ráđi vuođđudeamis 19.9.1996 Ottawas, gos Sámiráđđi ovttas Inuittaid Sirkumpolára Konfereanssain ja Ruošša Davi, Sibirijjá ja Nuortti Álgoálbmot Vehádagaid ovtastusain lea ožžon fásta oasseváldi stáhtusa Arktalaš Ráđis,

mii čujuha Ruošša federašuvnna vuođđolága artihkkaliidda 9, 36 ja 69, mat gieđahallet vuoigatvuođaid eatnamiidda ja luondduriggodagaide ja ruošša álgoálbmogiid vuoigatvuođaid riikkaidgaskasaš lága mielde,

mii dovddasta daid vuođđojurdagiid, mat leat Álgoálbmot nissoniid julggáštusas (Indigenous Womens Declaration) ja Doaibmaplánas (Platform of Action), dohkkehuvvon Nissoniid njealját máilmmekonfereanssas 4.-15.9.1995 Beijingas Kiinnás, mii dovddasta UNESCO Min kultuvrralaš mánggabealátvuohta (our Cultural Diversity) rapoartta jurddabohtosa, mas deattuhuvvo, ahte kultuvrralaš oli ii sáhte sirret ávnašlaš ovdáneamis,

Cealká ná:

1. Guskkolaš stáhtat berrejit dovddastit sámiid iešmearridanvuoigatvuođa man nu hámis. Sámiid válggain válljejuvvon ásašusat leat dál vuođđuduvvon Ruoŋa, Suoma ja Norgga bealde guđege stáhta ásašusa rámmaid siste.
 2. Sámiid válggain válljejuvvon ásašusa vuođđudeapmi Ruošša beallái berre vihkkehallot.
 3. Guskkolaš stáhtat galget dovddastit sápmelaččaid vuoigatvuođa oamastit ja hálldašit daid eatnamiid, maid sii árbevirolaččat ássat.
 4. Stáhtat berrejit bidjat johtui dárbbášlaš doaimmaid, maiguin čielggaduvvojit sámiid árbevirolaččat ásson guovllut ja dáhkidit duođalaš suodjalusa sámiid oamastan- ja hálldašarivttiide.
 5. Sámiid vuoigatvuohta luondduriggodagaide galgá earenoamážit gáhttejuvvot ja dat galgá sisdoallat rievtti oassálastit dáid riggodagaide hálldašepmái ja seailluheapmái.
 6. Gos stáhta doalaha oamastanrievtti minerálaide, eanavuloš ávdnasiidda dahje eará ávdnasiidda, mat gávdnojit guovllus, doppe ii galgga suovvat makkárga ávkkástallamiid ja guorahallamiid almma sámiid gulakehtta das mo sin beroštumit sáhttet gillát.
 7. Riikkasis láhkaásaheamis galget vuođđuduvvot heivvolaš njuolggadusat ja mekanismmat, mat dáhkidit sámiid riektegáibádusa eatnamiidda ja čáziide.
 8. Muttágis ránggáštusat galget lágain ásašuvvot lobihis bahkkemiid dahje lobihis ávkkástallamiid vuostá sámi guovlluin. Eiseválddit galget álggahit doaimmaid eastadit dienlágan rihkkumušaid.
 9. Guskkolaš stáhtat galget addit sámiide oassálastinvejolašvuođa riikkasis birasbargui ja birashálldašeami nu mo Agenda 21 logus 26 lea oaivvilduvvon.
 10. Duođalaš áigumuš ON:a julggáštusbargguin álgoálbmogiid vuoigatvuođaid birra berre leat dat, ahte julggáštus dohkkehuvvo ON:a váldochoahkkimis jođáneamosit ja mañimustá álgoálbmogiid logijagi loahpageahčen.
 11. Álgoálbmogiidda galgá ásašuvvot bissovaš forum (divaštallanguovddáš) ON:a vuogádaga rámmaid siste.
 12. Nissoniid iešalddis čielga riekti oassálastit mearridanortnegiin galgá dáhkiduvvot.
 13. Kulturoaidnu viidásut mearkkašumis, mii máinnašuvvo UNESCO rapoarttas Min kultuvrralaš mánggabealátvuohta, berre dohkkehuvvot guskkolaš stáhtaid sámeapolitihkas.
- Mii vuolláičállit guhtege searvámet ovddasteaddjin dohkkehit julggáštusa sisdoalu ja áigut bargat julggáštusa áigumušaid ollášuhttima ovdii. Mii čatnasit doalvut dán julggáštusa

iešguđege riikkačoahkkima dohkkeheapmái, dáinna lágiin duođaštit mii iežamet
geatnegasvuođa ja oktasaš áigumušaid, mii albmana Sámiraði miellahttovuođa bokte.

Mii vuolláičállit dán Sámiraði miellahttoorganisašuvnnaid ovddasteaddjin Murmanskas
golggotmánu 18:át beaivve 1996.

Sámi Eatnansearvi

Norgga Sámiid Riikkasearvi

Norgga Boazosámiid Riikkasearvi

Sámediggi

Riikkasearvi Sáme Ätnam

Guoládatnjárgga Sámiid Searvi

Sámiid Riikkasearvi